

دفتر مجلس انصار اللہ بھارت

Office Of The Majlis Ansarullah Bharat

Mohallah Ahmadiyya Qadian-143516, Distt.Gurdaspur (Punjab) INDIA

Mob:9682536974, E-Mail: ansarullah@qadian.in

ਮੁਹੱਲਾ ਅਹਮਦੀਆ ਕਾਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ)

- ਜੰਗੇ ਓਹਦ ਲਈ ਨਿਕਲਣ ਸਮੇਂ ਪੈਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ
- ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਮਾਸੂਮਾਂ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ ਤਹਰੀਕ

ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰਨ ਖ਼ੁਤਬਾ ਜੁਮਾ ਹਜ਼ਰਤ ਮਿਰਜ਼ਾ ਮਸਰੂਰ ਅਹਮਦ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਲ-ਖਾਮਿਸ
ਅੱਯਾਦਹੁੱਲਾ ਤਾਲਾ ਬਿਨਸਰਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼, 08 ਦਸੰਬਰ 2023 ਮਸਜਿਦ ਮੁਬਾਰਕ, ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਟਿਲਫੋਰਡ, ਯੂ.ਕੇ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ
اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ - الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ - إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ إِهْدِنَا الصِّرَاطَ
الْمُسْتَقِيمَ - صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ - غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

ਤਸਹੁਦ, ਤਾਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤੁਲ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਿਲਾਵਤ ਮਗਰੋਂ ਹਜ਼ੂਰੇ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :

ਪਿਛਲੇ ਖ਼ੁਤਬੇ ਵਿੱਚ ਜੰਗੇ ਓਹਦ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲੈਹ ਮੈਉਦ ਰਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਅੰਨਹੁ ਨੇ ਜੋ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਹੈ । ਉਹ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗਾ । ਆਪ ਰਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਅੰਨਹੁ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁੱਫ਼ਾਰ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰ ਨੇ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਬਾਦ ਬਦਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੌੜਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗੱਲੇ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਮਦੀਨੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲਿਆਂਗੇ । ਸੇ, ਇਕੱ ਸਾਲ ਬਾਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਰ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਮਦੀਨਾ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਮੱਕਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਸੀ ਕਿ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਬਾਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਰਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਉਪਾਰੀ ਕਾਫ਼ਲੇ ਆਉਣਗੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਅਗੱਲੀ ਜੰਗ ਲਈ ਸੁਰਖਿਅਤ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਸੇ, ਵੱਡੀ ਤਿਆਰੀ ਮਗਰੋਂ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱ ਵੱਡੇ ਲਸ਼ਕਰ ਨੇ ਅਬੂ ਸੁਫ਼ਯਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਦੀਨਾ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ । ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦਾ ਆਪਣਾ ਖ਼ਿਆਲ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜੰਗ ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੇ ਵੀ ਉਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਣ । ਪਰ ਉਹ ਨੇਜਵਾਨ ਜੋ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਬ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲ ਇੱਛਾ ਸੀ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਕਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਕੱ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ । ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਕੁਝ ਗਾਵਾਂ ਵੇਖਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ । ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਸਿਰ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ । ਫ਼ਿਰ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਇਹ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ

ਇਕ ਸੁਰਖਿਅਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜ਼ਿਰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਇਕ ਭੇਡੂ ਦੀ ਪਿਠ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹਨ । ਸਹਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪੁਛਣ ਉੱਤੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਗਾਂ ਦੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਗੇ । ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਸਿਰ ਟੁੱਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਹਸਤੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਕੋਈ ਦੁਖ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜ਼ਿਰਹ ਵਿੱਚ ਹਥ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਦੀਨੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ । ਭੇਡੂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਸਮਝ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਫ਼ਾਰ ਦੇ ਲਸਕਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਗਾਲਿਬ ਆਉਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਦੀਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਠੀਕ ਹੈ । ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਅਰਥ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੀ । ਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਆਪ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ।

ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਸਹਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਆਪ ਵੀ ਜੰਗ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਗੇ ਗਏ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਅਦ ਬਿਨ ਮੁਆਜ਼ ਰਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਅੰਨਹੁ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਸੈਦ ਬਿਨ ਹੁਜ਼ੈਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਲੜਾਈ ਲਈ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿਓ । ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਜੇ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਫ਼ਰਮਾਉਣ । ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਡੀ ਭਲਾਈ ਹੋਵੇਗੀ । ਜਦੋਂ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਜੰਗੀ ਵਸਤਰ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ । ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮੁੱਦਾ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਨਬੀ ਲਈ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਰਬ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ।

ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਸਹਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਰਦੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਨੇਜ਼ੇ ਮੰਗਵਾਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਝੰਡੇ ਬੰਨ੍ਹੇ । ਕਬੀਲਾ ਓਸ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉਸੈਦ ਬਿਨ ਹੁਜ਼ੈਰ ਰਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਅੰਨਹੁ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਕਬੀਲਾ ਖ਼ਜ਼ਰਜ ਦਾ ਝੰਡਾ ਅਹਬਾਬ ਬਿਨ ਮਨਜ਼ਰ ਰਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਅੰਨਹੁ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਮੁਹਾਜ਼ਿਰਾਂ ਦਾ ਝੰਡਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਰਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਅੰਨਹੁ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ । ਮਦੀਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਕੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਇਬਨੇ ਉੱਮੈ ਮਕਤੂਮ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ । ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਲਸਕਰ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਇਕ ਸੈਂ ਜ਼ਿਰਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ।

ਰਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਯਹੂਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਕੁੱਫ਼ਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਇੰਝ ਹੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਤੋਂ

ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਲਾਮੀ ਲਸ਼ਕਰ ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੁਕਾ ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਮੁਹੱਮਦ ਬਿਨ ਮੁਸਲਿਮਾ ਰਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਅੰਨਹੁ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ 50 ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁੱਕਤ ਕੀਤਾ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਭਰ ਇਸਲਾਮੀ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਬਦੁੱਲਾਹ ਬਿਨ ਉਬੱਯੀ ਬਿਨ ਸਲੂਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਸ਼ੈਖੈਨ (ਇੱਕ ਥਾਂ ਦਾ ਨਾਂ) ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਅਤੇ ਮਦੀਨਾ ਤੇ ਓਹਦ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸ਼ੋਤ (ਇੱਕ ਥਾਂ ਦਾ ਨਾਂ) ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਆਪ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਫ਼ਜ਼ਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹੀ। ਸ਼ੋਤ, ਵਾਦੀ ਕਿਨਾਹ ਅਤੇ ਮਦੀਨਾ ਵਿੱਚਕਾਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਅਬਦੁੱਲਾਹ ਬਿਨ ਉਬੱਯੀ ਬਿਨ ਸਲੂਲ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਕ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਪਰਤਦੇ ਹੋਏ ਅਬਦੁੱਲਾਹ ਬਿਨ ਉਬੱਯੀ ਬਿਨ ਸਲੂਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਅਤੇ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗਲ੍ਹ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇਈਏ। ਅਬਦੁੱਲਾਹ ਬਿਨ ਉਬੱਯੀ ਬਿਨ ਸਲੂਲ ਨਾਲ ਮੁਨਾਫ਼ਿਕਾਂ ਦੇ ਪਰਤ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸਹਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 700 ਰਹਿ ਗਈ।

ਹਜ਼ੂਰ ਸਲੱਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਸਵੇਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਦ ਸਹਾਬੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਖ਼ਿਤਾਬ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਧਰਮ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਕੂਰੈਸ਼ ਨਾਲ ਕਬੀਲਾ ਬਨੀ ਤਹਾਮਾ ਅਤੇ ਕਬੀਲਾ ਬਨੂ ਕਨਾਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੰਝ ਕੁੱਫ਼ਾਰ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਕੁੱਫ਼ਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲਸ਼ਕਰ ਹਥਿਆਰ ਬੰਦ ਸੀ।

ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਇਸ ਜੰਗ ਬਾਰੇ ਇੰਸ਼ਾ-ਅੱਲਾਹ ਫ਼ਿਰ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗਾ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਫ਼ਲਸਤੀਨੀਆਂ ਲਈ ਮੈਂ ਦੁਆਵਾਂ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹਾਂ। ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਪਿਛੱਲੀ ਦਿਨੀਂ ਜੰਗ ਬੰਦੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖ਼ਿਆਲ ਸੀ ਉਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਰਾਈਲੀ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇ ਸਖ਼ਤਾਈ ਨਾਲ ਗੱਜ਼ਾਹ ਦੇ ਹਰ ਇਲਾਕੇ ਉੱਤੇ ਹੁਣ ਬੰਬਾਰੀ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਫ਼ਿਰ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਰੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸ ਹਰਕਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੇ ਵੀ ਜੇ ਯਹੂਦੀ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਦਰ ਵੀ ਹੁਣ ਦਬੇ ਦਬੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੋਲਾ ਬਾਰੀ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੋ, ਇਹ ਸਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ।

ਫਿਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਸ਼ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ੋਰ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਕ ਇੱਕੋ ਹੋ ਕੇ ਜੰਗ ਬੰਦੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਰਬ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਏਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇ। ਗ਼ੈਰ ਮੁਸਲਿਮ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਉੱਤੇ, ਕਤਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਲਗਿਆ ਹੈ। ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇੰਝ ਹੀ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਮਾਸੂਮ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਚੀਜ਼ ਗ਼ੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਵੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਜਾਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਮਨ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ। ਰਬ ਨੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਠੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜੇ ਡਰਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਰਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਬ ਕਰੇ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇੱਕੋ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣੇ ਨ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਧਣ ਦਾ।

ਯੂ.ਐਨ.ਓ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੋਣ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਕਹਿ ਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਉਹ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਲ੍ਹ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਵਰਤ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਬ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਜਮਾਅਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦੁਆ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਮਾਅਤ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਪੈਣਾ। ਇੰਝ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਗਲ੍ਹ ਆਮ ਕਰਨ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਗਲ੍ਹ ਆਮ ਕਰੇ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਬ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਆਮੀਨ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦੋ ਸਵਰਗਵਾਸੀਆਂ (01) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਸਊਦਾ ਬੈਗ਼ਮ ਸਾਹਿਬਾ ਪਤਨੀ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਮੈਲਾਨਾ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਸਾਹਿਬ ਮੁਬਲਿਗ਼ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹਾਲੈਂਡ ਅਤੇ (02) ਮਾਸਟਰ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਸਾਹਿਬ ਵਾਕਫ਼ੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਟੀਚਰ ਤਾਲੀਮ-ਉਲ-ਇਸਲਾਮ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਰਬਵਹ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਮਾਜ਼ ਜਨਾਜ਼ਾ ਗਾਇਬ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਅਤੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਦਰਜਾਤ ਉੱਚੇ ਹੋਣ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ।

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مُحَمَّدًا وَنَسْتَعِيْنُهُ وَنَسْتَغْفِرُ مِنْهُ وَنُوْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ يَّهْدِيْهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُّضِلِّهِ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَنَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَنَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ عِبَادَ اللّٰهِ رَحِمَكُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيْتَاءِ ذِي الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ اذْكُرُوْا اللّٰهَ يَذْكُرْكُمْ وَاَدْعُوْا يَسْتَجِبْ لَكُمْ وَاذْكُرُوْا اللّٰهَ اَكْبَرُ۔